

Spuriu Maliu ce medita inovațiunii în stat. A fost, da, a fost uă dată în acéstă republică acea virtute, care făcea că ómeni cu energiă pedepséu pe un cetățén pernicios prin supplicii mai aspre de cât pe inamicul cel mai înverșunat. Avem în contra ta, Catilina, un senatu-consult ¹ energic și sever: nu lipsesce republicei nici înțelepciunea, nici autoritatea senatului; ceea ce'i lipsesce, o spuiú pe faciă, sântem noi, noi consuli.

II. Senatul decretó óre când ca Luciu Opimiu consule să vază ca să nu suffere republica vre un detriment. Nu trecu nici uă nópte, și Caiu Gracchu,² ce se

cusat de senat că aspiră la tiraniă, pentru că într'un timp de mare lipsă făcuse distribuțiunii gratuite de grâne poporului și prin acésta devenisse idolul lui, refusó d'a se supune ordinei lui Cincinatu. Serviliu Ahala il omorí cu propria sa mână, și conduita sa fu aprobată de dictatore.

1. — Pe dată ce Cicerone vėđu că conjurațiunea lui Catilina ia proporțiunii serióse, se grăbi a convoca senatul, a'i espune starea lucrurilor și a provoca din partea senatului decretul a căruí formulă. «*Darent operam consules, ne quid respublica detrimenti caperet*» punea în mâna consolului uă adevărată dictatură temporală (Sall. Resb. Cat. Cap. XXIX).

2. — Tiberiu și Caiu Gracchu erau fii lui Tiberiu Semprouiu Gracchu, care, onorat cu censoratu, due consulat și due triumfuri, merita prin propria sa virtute mai multă gloriă de cât îi da demnitățile cu care fusese investit și onorurile ce i se făcusseró. Muma lor era Cornelia fiia lui Scipione Africanul citată pentru virtuțile salle domestice și pentru devotamentul cu care și-a crescut copii. Tiberiu era mai blând, pe când Caiu era mai viú, mai ardent și mai pasionat. (Plut. Grac. Cap. I și II). Ambi îmbrăcișaró cu căldură interesele poporului miser și opprimat, ambi luptaró cu pasiune și devotament pentru ușurarea popo-